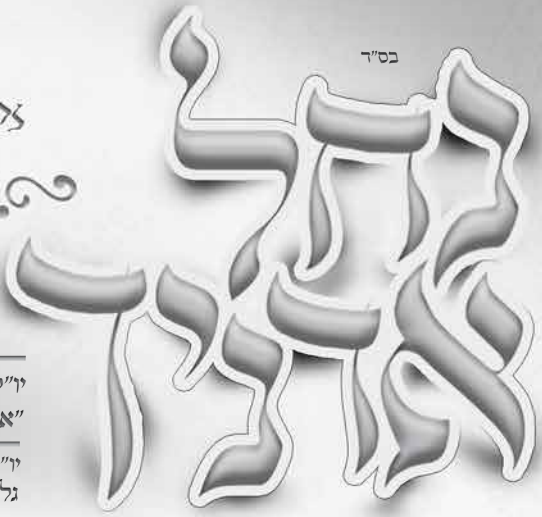

להגלות נעים תורה והסידור
מגדל היוצא מעדן

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" הסידי זוטשקא
יו"ט סוכות ושבת חוה"מ תשפ"ב *
גליון ק"ב

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ה ר' זרח רונטל שליט"א

מידות אהבה ויראה

יהי רצון כשם וכו' כך אזכה לישב בסוכת עורו של לוי (תפילה כשיוצאים מהסוכה). נ"ל הכונה בזה הדנה אמרו חז"ל כל העולם על סנפיר אחד של לוי (עומד). ויש לפרש דברי חכמים וחידושים שרמזו בזה אשר עיקר הגשת האדם לעבודת הש"י צריך להיות במדת היראה והוה השער לדי כי במלת אהבה יש אחריות גדול וצריך להשמר מאוד שלא יפול ח"ו לפניות ולאהבה הגרועה ח"ו אבל לעתיד יתרבה הדעת ויבטל כח הרע ואז תהיה העבודה גם בבחינת אהבה בתענוגים.

והנה ענין לוי (פי קדמונו ז"ל שהוא לשון חיבור מלשון לוי חן והוא חיבור השכל והחומר והוה שאמרו חז"ל ואף לוי חן זכר ונקבה בראם, זכר מרומז נגד השכל, ונקבה נגד החומר, והנה כמו כן הזכר שהוא השכל רומז על מדת היראה ע"ד ראשית חכמה ילאת ד' של טוב וגו'. והנקבה רומז אל מדת אהבה על דרך עלמות אהבון והוה שאמרו ז"ל שהרג את הנקבה, פי' שלא להשתמש במדת אהבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבוא שאז יבטל הרע ויוכל להיות העבודה גם בבחינת אהבה בתענוגים כנ"ל. והנה שני סנפיריו של לוי חן ג"כ מרומז על אהבה ויראה והוה שאמרו ז"ל כל העולם על סנפיר אחד של לוי חן עומד היינו דהעיקר הוא מדת היראה והנה העור של לוי חן לומז אל התחברות והתקשרות שניהם האהבה והיראה והוה שאמרו ז"ל עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לוי חן פי' שאז יהיה העבודה גם בבחינת אהבה בתענוגים, והוה סוכה בגימטריא הו"י"ה אדני האהבה והיראה.

והנה כל איש הישראלי יכול לזכך עצמו ולבטל כל בחינת הרע עבה לגמרי ולזכות לגאולה פרטיות ואז יכול הוא לעבוד ויבטלו חסדו בבחינת אהבה בתענוגים כמו לעתיד, והוה שאנו מבקשים בצאת מן הסוכה שנוכה לבער כל בחינת הרע ולטהר ולזכך עצמנו ואז נזכה לישב בסוכת עורו של לוי חן, גם בבחינת אהבה בתענוגים שמרומז בעורו של לוי חן כלעתיד לבוא.

(דביה"ק הר"ר ישכר בערצי מנדבורנא ז"ע)

אכילת לוי חן לעתיד לבוא

תזכנו לישב בסוכת עורו של לוי חן (תפילה כשיוצאים מהסוכה). הנה ידוע דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא והיכן נרמז שהצדיקים אוכלים ונהנים מלוי חן לעתיד לבוא. ונראה דהנה בפרשת בהעלותך כתיב בפרשה, זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, דקשה אשר אכלנו מבעיא ליה למכתב ולמה כתיב אשר נאכל לשון עתיד.

אלא נראה דהכתוב בא לרמז על לוי חן והכי פירושו זכרנו במצרים היינו הגלות, את הדג"ה היינו גודל התענוג וקורת רוח שיהיה לנו במאכל ובמשחה הלוי חן, אשר נאכל לעתיד לבוא והוה חנם בלא מצות כידוע אשר מצות בטילות לעתיד וכאילו כתיב זכרנו במצרים את הדגה וכו' והוה מדויק שנכתב דגה לשון נקבה ולא דג או דגים דידוע מאמרו ז"ל שהנקבה מלחה לצדיקים לעתיד לבוא (דביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

שימחת החג תלוינו לכל השנה

ושמחת בחגך והיית אך שמח. כאשר האדם זוכה להתדבק בחג הסוכות בשמחת המועד כראוי, ולקיים "ושמחת בחגך", אזי משמחה זו נמשך לו שמחה והתחזקות לכל השנה כולה. שאפילו כאשר יהי בבחי' "אך" שהוא לשון מיעוט, דהיינו לאחר החג כאשר אין השמחה בהתגלות כל כך, וכן "אך" הוא לשון אנוחה, כמו שמצינו בנח וישאר אך נח (בראשית ז, כג), שהוא לשון גונח, שאפילו אם יהי ח"ו במצב של אנוחה רח"ל, עכ"ז מכח שמחת החג יושפע לו כח שמחה והתחזקות לכל הזמנים ולכל המצבים שיוכל להיות "שמח" אף במצב של "אך", מכח האמונה והשמחה שישאר לו לכל השנה.

וזהו שאנו מבקשים "והשיאנו ד' אלקינו את ברכת מועדיך", שברכת המועד שהיא השמחה והאמונה שד' הוא אלוקינו, תלוה אותנו למשך כל השנה כולה.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

גה"ה איש בקצירת האומר

זמן שמחתנו אחר התשובה

"זמן שמחתנו" שבא אחרי "ימי התשובה". שכאשר נעשים נקיים, אזי שייך לשמוח בדביקות הבורא. וזה ענין שמחת בית השואבה, כמבואר, ששואבין העבירות ממצולות ים ומעלים אותם ע"ג המזבח, אחרי שנהפכו לזכיות ע"י התשובה מאהבה. (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

הדעת הנשפעת מהסוכה

למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים. כתב בספ"ק זרע קודש לא"ז הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ דבעת הישיבה בסוכה, מצוה עלינו לדעת ולהרגיש את הקדושה של הסוכה, שאנו יושבים בצילא דמהימנותא.

וכשם שהרגישו בני ישראל בצאתם מארץ מצרים, שברגע קטן יצאו מטומאה לטהרה. בדומה לכן, חובה על בני ישראל לחוש הטהרות מחול לקודש כאשר נכנסים אל הסוכה.

ויש לרמז בזה, כי הנה סוכה משפיעה שנוכה "לדעת", כמ"ש "למען ידעו", ולכן "חג הסוכות" בגמט' "יחווה דעת". וכן "סוכות" בגמט' "השגחה עליונה" כי זה מה שצריך לדעת ולהרגיש כשיושבים בסוכה, שהש"ת משגיח עלינו תמיד ואנו חוסים בצלו ית"ש. וכאשר חוסים בצל השכינה, יודעים שהוא ית"ש צור עולמים. ואכן "סוכות" בגמט' "צור עולמים". ועיי' באים להכרה שהכל הבל הבלים. לבד מעבודת הש"ת וכשוזכר לדעת וזוכר להבדיל בין טוב לרע, דאם אין דעת הבלדה מנין. (סוכה"ה בגמט' "המבדיל"). ומקבלים על עצמינו עול העבודה בשמחה. ולכן סוכות בגמט' "ושם נעבדך". (כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

"יחביאני צל ידו"

תחת כנפי השכינה

נוראות ונפלאות קדושת הסוכה הק' - ב'

אחר יו"כ אפשר לחזור לג"ע כבראשונה

שאלנו בגיליון הקודם דאם העניין של לעבור לסוכה הוא שינוי מקום כדי להינצל מכעס המזיקים על נס מחילת העוונות שהוא למעלה מן הטבע, מדוע אפשר לפחות את המעזיבה ולסכך על מקום שינתו הקבוע של כל השנה.

כדי לבאר הענין בס"ד נקדים את דברי הבאר היטב (ריש סימן תל"ט) בשם המהר"י וייל (בתשובה סימן קצ"א) "כל המקיים מצוות סוכה כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית". לכאורה יש לשאול מה קשר ושייכות יש לקיום מצות סוכה להחשב כשותף להקב"ה. [ואמנם ג"כ לגבי שבת קודש נאמר בשבת (ק"ט ע"א) "כל האומר 'ויכולו' כאילו שותף להקב"ה במעשי בראשית" אלא ששם מבאר ר' שלמה אלקבץ באילת אהבים, שלכאורה איך אפשר לומר עדות כאשר העדות עד מפי עד, אלא כיון שנשמות בני חלק אלוק' ממעל, וביום הראשון של הבריאה כאשר עדיין המלאכים לא נבראו, בכ"ז נשמת בני' כבר היו שהיו כלולים בבורא, וזה הפשט שיכולים בני' לומר עדות, כי נעשה שותף במציאות במע"ב, שהיו הנשמות עם הבורא במעש"ב! אבל לגבי סוכה מה באור הענין].

וביאר העניין יואר ע"פ המובא בשפת אמת (תרמ"ג) שהקב"ה עשה שעיקר מקומו הטבעי של האדם שברא, הוא להיות בגן עדן. וכמו שנאמר באדה"ר (ב) "וישם שם את האדם אשר יצר", ושם היה בשמחה עצומה, כמו שאומרים בברכת חתנים "כשמחך יצירך בג"ע מקדם", ולא היה חסר לאדם כלום בג"ע כי "ה' אלוקיך עמך לא חסרת דבר", וכמ"ש חז"ל שהיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומסניין לו יין וכו'. אבל לאחר שחטא, גורש ממקומו בג"ע. וכן כל יהודי מצד מהותו שייך למקום זה, אלא שע"י חטאים שגורמים, "ויהיו עונותיכם מבדילים ביני וביניכם", מגורש מהג"ע ומחיי השמחה וההטהרה. אבל כאשר ביה"כ מתכפר ונתקן הכל, מזכה אותנו הקב"ה שוב לחזור לבחינת גן עדן שגורשנו משם, שזה הסוכה הקדושה שיש בה בחינה זו. ולכן אז השמחה במעונו בשלימות "זמן שמחתנו".

הסוכה הוא גן עדן בעולמות העליונים

וממש כדבריו הק' מובא באור החיים הק' ז"ל: "סוד הסוכה והחג הם פלאי פלאים, אבל אומר לכם מעט כדי שתדעו שהסוכה אינה מה שאתה רואה בעיניך", ומבאר את כפל הלשון, בסוכות תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישראל

המשך בעמוד ב' <<<

"לא ראה שמחה מימיו"

בביאור עניני ניסוך המים ושמחת בית השואבה

עובדים מאהבה, אז אף ניסוך המים נעשה בשמחה עצומה. וזה שאמרו "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו", היינו כי כאן ה' נראה השמחה והאהבה שעושים אף מעשה קטן באהבה נשגבה, ויכר חביבות העבודה אצל בני".

עוד יתבאר כי ניסוך המים ה' השתפכות הנפש לפני השם, והוא בחי' התבטלות כל הרצונות לפני ה', ולכן ה' העבודה בבחי' הזאת של אין בזה שהביאו רק מים פשוטים, וע"י אותה התבטלות זכו לשמחה העצומה, כי שמחה והתבטלות הם תרי רעין דלא מתפרשין.

עוד ירצה ע"ד דברי כ"ק אאמו"ר זי"ע דשמחת החג בחג הסוכות הוא משום שבו מאגדים גם את האתרוג שיש בו טעם וריח וגם את הערבה יחדי, להורות שגם אותם שאין להם תומ"צ יש להם זכות, ע"י התבטלותם לכללות ישראל ואף הם נצרכים לה' ולנו, ועל זה הוא שמחה עצומה לנו פחותי הערך. ועפ"י דרכי י"ל דרומז ניסוך המים, ג"כ שאף אותם שא"א להם לנסך רק קרבן עני, שמים אין להם כמעט טעם, ולא נעשה בהם כל מעשה וטרחא, עכ"ז אם מנסכים אותו להשי"ת הוא מתקבל בשמחה וברצון. ולזאת היתה השמחה גדולה בעת ההוא, שזה יסוד זמן שמחתנו, שרואים חשיבות כאו"א מ ישראל.

ובזה יש לבאר נמי מה שדייק הרמב"ם לכתוב שלא היתה זו שמחה של פשוטי עם רק של גדולי ישראל. כי ה' סברא לומר שיעיקר השמחים יהיו הפשוטי עם כנ"ל, שהם רואים אז את חשיבותם. אולם באמת עיקר השמחה היא של הגדולים בישראל, שראו בזה חביבות עם ישראל עד היכן מגיע. ובז"ל מה שהיו מסביבין את המזבח במורבות של ערבה ומפטירין "יופי לך מבחן", ר"ל שמגיע פאר ויופי להקב"ה אפ"י מהפשוטי עם שדומים לערבה שאין להם לא תורה ולא מעש"ט. והוא ע"י שיש להם התבטלות לה' ולכללות ישראל, כמשל הד' מינים וניסוך המים.

יש לבאר עניני ניסוך המים ושמחת בית השואבה, ולדא"ו יפלא אמאי השמחה במעט המים יותר מכל קרבנות השנה, פרים ואילים וכבשים. וי"ל בס"ד, עפ"י המובא בכתבי ר' מוטיל סלונים, הסיפור עם הרה"ק מרוזין זי"ע ששלח חסידיו לפונדק אחד, וראו שהפונדקי מאחר תפילתו, ואמרו לו המשל עם הנכרי שנתאחרה ארוחתו והמתין כי חשב שהפעם בשלה זוגתו דבר מיוחד, וכשהביאה אליו הגריסים שרגיל לאכול כל יום תמה וגער בה. וכן הוא לעניני איחור התפילה כיון דממילא תפילתו פשוטה במעלתה ולא מועיל ההכנות כ"כ, א"כ אל לא להתאחר. וענה הפונדקי, דאם היה הסיפור באדם שהשלום בית שלו במיטבו, גם כשמביאה גריסים אינו כועס. ונשתוממו החסידים על גודל השגתו. ולפ"ז יתכן, כי אחר שנטהרנו ביה"כ ובעי קוב"ה למחדי בבנוהי וצוינו לישב בסוכה בצילא דמהימנותא, והוא בחי' הביאנו המלך חדרי, והוא הזמן המופלא שיש שלום בית כביכול בין הקב"ה לישראל. לזאת אנו מנסכים מעט מים, להורות שכעת חביב על בוראנו הדגול והאהוב גם מעט מים אלו, כי כאשר יש שלום בית אז אין מיעוט המנחה מהווה עיכוב. וכמוכן שזאת השמחה הנעלה והחביבה ביותר לראות חביבותינו גביו ית"ש.

עו"ל כי כשישראל הם בגודל השגתן, אז רואים ומבינים שאין נותנים כלום לבוראם במעשה המצוות, "כי אם צדקת מה תיתן לו", רק השי"ת רצה לזכות אותנו במצוותיו שנעשה אותם בדקות ועי"ז נזכה לקרבת אלוקים, ומצא שכל תכלית המצוות הוא הפנימיות שיהי' נעשה באהבה ובדקות. ולזה רומז ניסוך המים, שמצד המעשה הוא לכאן מעשה קטן, אבל ה' נעשה בשמחה ובדקות עצום ונורא, להורות על האמוה, שתכלית המעשה הוא השמחה והדקות הנלוו בו. ויתבאר עוד, כי העובד מאהבה לא ישגיח על מצוה קלה או חמורה רק יעשה הכל בשמחה ובדקות. ובחג הסוכות שהגיעו לדרגת

ישבו בסוכות" (ויקרא כג, מג) שהחלק הראשון קאי על האבות הק', האושיפזין שנמצאים בג"ע במחיצתו של הקב"ה, הבורא פונה אליהם בסוכות ואומר להם שהג"ע עבר עכשיו לסוכות של בני", ומצוה עליהם שילכו לשבות שם שבעת ימים. ואח"כ קאי על בני"ל כל האזרח בישראל צריכים לשבת בסוכות. ובתפארת שלמה מובא על הפסוק "שבעת ימים תחוג לה' אלוקיך במקום אשר יבחר" שבסוכה יש בחינת קדושת ביהמ"ק שנקרא בית הבחירה. וכן איתא בספ"ה ק יסוד יוסף שיהודי שישב בסוכה הרי הוא יושב ממש בתוך עולמות העליונים. (שכל עולם נקרא יום, ובסוכות תשבו שבעת ימים הנה בחינת של כל השבעת העולמות) וכן כתוב בראשית חממה (סעיף הקדושה פרק ע"ז) שכשיושב בסוכה ולומד או מתפלל ה"ה יושב ממש בתוך העולמות עליונים.

ומובא עוד בספ"ה ק שדורך הטבע לא היה שייך שאדם בעל לבוש גשמי ויכל בכלל להיכנס לתוך קדושת הסוכה, שאינה אור העוה"ז הרגיל הטבעי, שנכלל בסוכה אור עולמות העליונים, ג"ע וביהמ"ק, וקה"ק ועניי הכבוד וכסא הכבוד! ורק נשמות קדושות יכולים להכנס לזוה מקום, וכפי שרואים שנעשה מקום מתוקן לאושיפזין עלאין קדשין שמצאיים תמיד בג"ע לפני הבורא, ועכשיו בסוכות אומר להם הבורא לעבור לג"ע שבסוכה כדברי האוה"ח.

אלא שאבינו אב הרחמן ברוב רחמיו וחסדיו מגודל אהבתו אלינו מגביה אותנו ומזכך אותנו ע"י קדושת יוה"כ וטהרתו, שיהיה שייך במציאות להיכנס לקדושת מקום הסוכה לשבע ימים. [שזה הזמן שבו מתחלף כל מציאות האדם כמו שאמרו חז"ל ששבעה שלא אוכל שבעת ימים הוי שבעת שוא. כי כבר לא נשאר שום חיות מקודם וא"א יותר להתקיים - כך שכל מציאות הקיום נעשה מקד' הסוכה]. ובתשבו כעין תדורו, וכפי ההתנהגות בסוכה מסתגלים לחיות כל הזמן בתוך מציאות של קדושה.

גם באותו מקום הוא במציאות אחרת לגמרי

ולפי כל הנ"ל מובן מה שמובא בבאר היטב שהמקיים מצוות סוכה נעשה שותף להקב"ה בבריאה, כי הקב"ה נותן לבני ישראל כח נורא ומופלא שבמעשי ידיו בבנית הסוכה יוצרים אנו ממש מעשי בראשית בריאה חדשה, שבתוך העולם הגשמי נעשה מקום לעולמות העליונים!

וכן מיושבים דברי המהרש"ק, שאפילו אם ישאר באותה מיטה במקום הרגיל אין שם שייכות למציאות הקודמת, שעכשיו מקומו בסוכה הקדושה מציאות אחרת לגמרי של עולמות העליונים וכו'. וכמובא בשם משמואל (מיתרים סוכת ת"פ) שאויר הסוכה מלא בשמות הקדושים וכוחות הטומאה אינם יכולים בכלל להביט באור זה, ולא יכול שום מקטרג אפילו לראות יהודי בסוכה, וממילא מוגנים מכל צרה ופגע. וכן מובא בבני יששכר שהתפילה בנעילה "יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה" קאי על הסוכה הק' שנקראת "צילא דמהימנותא" וא"כ אין לך מקום טוב ובטוח יותר בעולם להיות בו כמו בסוכה הקדושה.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ליקח עצמנו לעבודתו לפני שמתערבים חשבונות הרבים

ויש לפרש הענין שבחג הזה ניתן דעת לאיש ישראל למצוא ולהכיר מקומו. כאמרו ולקחתם לכם ממש שיקח כל אחד את עצמותו. כי הנה חג הזה נקרא חג האסיף שמאסף כל אחד תבואתו לביתו. ושמעתי מפי מו"ז ז"ל כי כמו כן בכל אדם ממש מתברר עתה הנקודה פנימית שבו שמתערב בכל השנה בהבלי עולם. ועכשיו שמוטרתין מתברר האוכל מתוך הפסולת כו'. וזה עצמו הוא הברור אוכל מתוך הפסולת. שהקב"ה מברר ואוסף מעשיו מן השדה וכונס בני' לביתו והיא הסוכה. ולכן דרשו חז"ל ראשון לחשבון עונות. דכ' והאלקים עשה את האדם ישר כו' בקשו חשבונות רבים. לכן עתה שבנ"י הם נקיים יש לנו ליקח לעבודתו ית"ש. קודם שמתערבין חשבונות רבים מהבלי עולם.

(שפת אמת)

התחלת הבחירה מסוכות

ראשון לחשבון עונות, והקשה השל"ה א"כ ח"ו באלו ד' ימים הותרה הרצועה, ונראה דהנה יש להבין הלוא כל שכר ועונש הוא רק מפאת הבחירה שהיא חפשית ושאינו לאדם שום מכריח לשום צד כמ"ש הרמב"ם והרמב"ן, וא"כ התינו בהעבירה ראשונה, אבל משני' ואילך הלוא עבירה גוררת עבירה וכמעט שהיא כאנוס או כשוגג, ועכ"פ הבחירה איננה כ"כ חפשית, ולמה מענישין על כל עבירה ועבירה בפני עצמה.

ואך יובן עפ"י דברי הרי"ב בתשו' סי' קע"ב שנשבע שלא לשחק בקוביא אסור ליקח למקום שיהי' מוכרח לעבור על שבעתו, ואסור להביא עצמו לידי אונס, וא"כ בני"ד נמי מאחר שהוא עצמו הביא את עצמו להאנוס אינו נחשב כאנוס. והנה ביה"כ שנמחלו כל העונות נמחל גם חטא זה שהביא את עצמו להאנוס, ומ"מ הרי עדיין ורדיפין אחר האדם לגררו לעבירה, וע"ז צריכין להגנה בסוכה כמ"ש בספרים הק', א"כ באותן הימים מיהו"כ עד סוכות שוב אין עליו עונש לא על החטא שהביא את עצמו להאנוס שהרי כבר נמחל, ובעבירה שעושה מפאת שעונות הקודמים גוררין אותו הרי הוא כאנוס, א"כ אי אפשר

(שם משמואל)

ולקחתם לכם ציוס הכלאשון... ראלשון הוא לחשבון עונות (תנחומא אמור כב)

להתחיל חשבון עונות, אלא מיום הראשון שישראל יושבין בסוכה, שהסוכה מגינה כנ"ל ושוב הבחירה חפשית לגמרי.

אז מונים עהוונות לידע איך נעשה חילופם למצוות

והנראה, כי באמת נכון הדבר שבימים האלו מראש השנה עד יום הכפורים כל איש ואיש בודאי ענינו פקוחות על כל דרכיו לשוב אל ה' איש לפי שכלו היולל ולפי מדרגתו ומפחד ה' ומאהדו גאונו בקומו לשפוט הארץ כי קרוב יום ה' ומי יוכל להצטרק בדין ומי הגבר אשר לא ירא ואיהו נפש אשר לא תעונה, כי יבא להיות נשפט לפני שופט כל הארץ על כל מעשיו הלא החרד על דבר ה' יעשה במרום הר שכלו לתקן את אשר עוות והתשובה נקרא תשובה מיראה. ואחר יום הכפורים כשעוסקין במצות סוכה ולולב וד' מינים וצדקה כיד ה' הטובה בנדבה וחובה לעבוד את עבודת ה' בשמחה וטוב לב, אזי התשובה הזאת תשובה מאהבה. וידוע מאמר חכמינו ז"ל שעל ידי תשובה מיראה הזדונות נהפכו לשגגות ועל ידי תשובה מאהבה הזדונות נהפכו לזכויות כאשר איתא שם. והקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו הרוצה בתקנות השבים לפניו באמת ובאהבה כאמור ולא תחפוף במות המת כי אם בשונו מחטאיו וחיה. על כן בחג הזה שאנו באים לחסות בצל שדי על ידי מצות ומעשים טובים מאהבת השם יתברך אז מונה העונות לידע כמה מצות יהיה חילוף העונות, מה שאין כן עד סוכות דהוא מיראה אזי לא ימנה כלל שעדיין הם שגגות. אמנם בסוכות שאז הוא מאהבת השם אז השם יתברך מונה וסופר העונות כדי שיתהפכו לזכויות ויהיו מליצים טובים על ישראל. וזהו פירוש ראשון, הוא שנקרא החג הזה ראשון כי לו משפט להקרא ראשון על שיש בו מעלות חשבון העונות ואזי הוא משפיע לנו טובה וברכה כאשר רצונו יתברך להשפיע תמיד, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה וכו'.

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

מצוות ישיבת סוכה (ב)

בשעת אכילה: להלכה קי"ל דאינו מברך אלא בשעת אכילה ופוסרת הכל (מ"ג) והחזו"א נהג לברך על כל נטיסה כדעת הגר"א כנ"ל.

לפני אכילה: הברכה שמברך על האכילה פוסרת אף דברים שעשה לפני האכילה (מ"ג), אך לכתחילה מיד כשיכנס לסוכה יאכל דבר שחייב בסוכה ויברך (לחוש לשיטות המחמירים וסגי בפה"כ יותר מביצה"ב (מ"ב)).

כניסה שאין בו אכילה: מי שיצא יציאה גמורה אחר האכילה וחוזר ונכנס לסוכה וישהה בה בלא אכילה וכן מי שאינו אוכל פת כל היום י"א שיש לו לברך כשנכנס לסוכה בפעם השנייה (הגרש"א) וי"א דא"צ לברך (הגר"ח) וסב"ל, מצוי מאוד שונכסים לסוכה ללמוד לפני התפילה ויוצאים קודם הסעודה.

נשאר בסוכה מסעודה לסעודה: אם לא יצא כלל מסוכתו בין סעודה לסעודה נחלקו הפוסקים בזה (שו"ת ב"ח מ"א) וסב"ל ואינו מברך (מ"ג), וטוב שיכוין בברכתו הראשונה בפ' שהוא פוסט רק עד סעודה אחרת.

יציאה בין סעודה לסעודה: ההולך בין סעודה לסעודה לביהכ"ס להתפלל או לעסוק בעסקיו וחוזר לסוכתו ואוכל בסעודה, צריך לברך שנית. אבל אם יצא אלא לדבר עם חבירו או להביא איזה דבר לסוכה אינו צריך לברך (מ"ג). **היוצא באמצע סעודתו:** להתפלל בביהכ"ס מנחה או מעריב כל שלא הסיח דעתו א"צ לברך שנית. **סוכת חבירו:** ההולך לסוכת חבירו באמצע סעודה ואוכל שם, אם היה בדעתו בשעת ברכה לילך לשם, א"צ לברך אך לכתחילה אין כדאי לצאת משם הואיל וי"א דצריך לברך (מ"א).

דינים שונים בברכת לישב בסוכה: **כוונה:** יכוין בברכתו לפטור השינה הלימוד והטיול לצאת השיטות המחמירות (מ"א). יכוין גם על עצם מצוות "הישיבה" בסוכה שלפי הרמב"ם היא מצוה בפני"ע (פמ"ג תרמ"ג). **ברכת לישב בקידוש או המוציא:** בליל שבת ויו"ט יברך בקידוש, ואולם נחלקו האם יברך בקידוש או בהמוציא ודעביד כמו עביד ודעביד כמו עביד (מ"ב סק"ט), והמנהג בקידוש.

ברכת לישב בסוכה קודם המוציא או לאחרי: נחלקו הראשונים (הא"ש מהר"ם מו"ט) האם מברך קודם המוציא או לאחר ברכת המוציא קודם שיטעם ודעת הרמ"א לברך אחר המוציא.

שכח לברך: ונזכר כשהמאכל בפיו יש לדון האם צריך לפלוט או לסלקו לצדדין או שיכול לבלוע ואח"כ לברך לישב בסוכה (הא"ש דומה לברכת הנהיין המבוא במהר"ם סימן קע"ג).

ספק: אם הסתפק באמצע סעודתו אם יברך לישב בסוכה, אם יש לו אפשרות להמשיך בסעודתו רק לאכול פירות או מזונות שאינם חייבים בסוכה עדיף (מ"א), ואם לא מותר להמשיך לאכול. והנכון שאחר ברכה מ"ז יצא מן הסוכה יציאה גמורה ושוב יטול ידיו ויברך המוציא ולישב (מ"א).

אכילת עראי: מותר לאכול ולשתות עראי חוץ לסוכה, ואף ת"ח שאינו רוצה להחמיר ע"ע אינו נקרא 'אינו מדקדק במצוות' (פה"ג), והמחמיר ה"ז משובח ולא יברך לישב בסוכה. **בשבת ויו"ט:** אף שבימות החול אינו נזהר באכילת עראי חוץ לסוכה, בשבת ויו"ט ראוי לזהר כיון די"א דאכילת עראי בשבת ויו"ט חשיבא קבע, אך לא יברך לישב בסוכה דסב"ל (פה"ח). **בשר גבינה ודגים:** נכון להחמיר שלא לאכול חוץ לסוכה בשר ודגים וגבינה אם קובע סעודתו עליו. (ד"ש ראשונים דס"ל דחייב בסוכה. ומצוי בארחת צהרים של חוה"מ ולא נוטל ידים), וי"א (הגרש"א ותשובת והנהגת) הדוית והיום הרגילות לקבוע סעודה בלי פת עליהם חייבים בסוכה. יין: בלי קביעות אין צריך סוכה כלל (ה"מ מ"ג), אבל אם שותה בקביעות ישנו בסוכה בלי ברכה (ויש חולקים בזה כמובא במ"ב סק"ג). והנכון להחמיר שלא לשתות בקבע אלא בתוך סעודה. **קפה וכיו"ב:** נחלקו אחרונים בקפה ושאר משקין שהדוך לשתות בקביעות האם דינם כיון (שע"צ סק"ג). **מים:** המחמיר לשתות מים בתוך הסוכה ה"ז משובח (ה"מ"ב). ונחלקו האחרונים האם מקיים בכך מצוות סוכה (הגר"ח פבריסק), או שזה רק למיגדר מילתא (שו"ת שו"ת ונשיב), **מים חוץ לסוכה:** מי שאינו יכול להיכנס לסוכה והוא צמא ומצטער מזה י"א דהוי כהדיוט (שו"ת עולת שמואל הובא בבה"ג), ואינו מאמין בחז"ל שאמרו תשבו כעין תדורו (הגרש"א) וי"א דיש מעלה בזה (ביכורי עקב).

אכילת עראי בתוך הסעודה: באמצע סעודה אסור לאכול ולשתות כלום חוץ לסוכה, דכיון דבא מחמת סעודה נחשב הכל לקבע (מאירי סוכה כ"ו), ואפי' מים אפשר דאסור (מ"ב), ויש לדון האם אפשר להביא ראה משע"ר (סעיף ח) דלא כמ"ב. ואם התחיל לאכול וללעוס ויצא מהסוכה, י"א דאסור לו להמשיך ללעוס חוץ לסוכה (תשובת והנהגת), ויש לדון באכילת פירות באמצע סעודה האם היות דמברכים ע"ז בפני"ע נחשב כאכילה בפני"ע או לא (שו"ת הר"י מסלוצק כ"ג).

ברכת לישב בסוכה: יש בזה שני חלקים, אימתי מברך לישב בסוכה, ופסקי דינים בברכת לישב בסוכה. **אימתי מברך לישב בסוכה:** הקדמה: נחלקו הראשונים האם צריך לברך כל פעם שונכנס לסוכה, או דווקא קודם שהוא אוכל והוא פוסט שאר הדברים שעושים בסוכה. י"א דמברך כל פעם שונכנס (ה"ף וה"מ"ב). וי"א דמברך בשעת אכילה, כיון שעיקר הקביעות שאדם עושה בתוך הסוכה היא האכילה. להלכה דעת השו"ע והרמ"א כו"ת, ודעת הגר"א כהר"ף ורמב"ם. ונחלקו האחרונים (שו"ת ומוא"ר) בדעת ר"ת האם מעיקר הדין ס"ל דתקנו לברך על הכניסה אלא שהאכילה פוטרו ואם לא אוכל צריך לברך כל פעם (שו"ת), או שבכלל לא תקנו על שאר דברים (מאמ"ר). עוד נחלקו האם הברכה על האכילה חל אף כשיצא יציאה גמורה לאחור אכילה ופוסרת השינה (הגר"ח), או לא (מאמ"ר) וסב"ל.

"אורי וישעי" (ט"ז)

שמע ה' קולי אקרא וחנוני וענני

פ"ה הפסוק לפי פשוטו

עד עתה מדבר דוד המע"ה דברי שבח וביטחון לה', ועכשיו בא לחלק הבקשה. והיינו שהקדים לומר שכל מבטחו בה' וכל הרצון והחשק שיש לו בעולם הזה זה לשבת באהלה ה'. וכן למפרשים שאתת שאלתי זה חלק מדברי הבטחון שלפי שכל שאלתי ובקשתי רק לשבת באהלה ה' אין לי שום פחד. עכשיו בא דוד המלך לבקש שהרי הם הכל למטרה האחת שיוכל לשבת באהלה ה' ופסוק זה הוא הקדמה לכל הבקשות שמע ה' קולי אקרא וגו'.

שיחה 'טרם יקראו אני אענה'

ובאלשי"ן פ"י שבקשתינו בתפילה זו שנהיה במדרגת טרם יקראו ואני אענה, והיינו שמע ה' קולי עוד לפני התפלה, רק כשאפצה פי לדבר בקולי מיד וחנוני וענני.

בקשה לזכות להתפלל כראוי וזה העיקר

ובדברי הרה"ק האור המאיר זיע"א מרמז בפסוק זה בקשה על עצם התפלה שיהי במדרגה גבוהה כראוי, וזה לשונו הקדוש: "שמע ה' קולי אקרא וחנוני וענני (תהלים כו, ז), יובן על דרך שבארתי (לעיל ח"א ע"א, א) מה שאנו אומרים (תהלים כו, ז) המלך יענני ביום קראנו, לכאורה תמיה, מה זה דייקא להיות הענייה ביום הקריאה, מה אכפת בהיות הענייה ביום מחו. ולפעמים עיקר השאלה ותחניה לענותו בעת הצורך, ויש מחו שהוא לאחר זמן בעת הצורך, ולא באותו היום שעומד בתפילתו. אמנם דבר גדול מרומז בכאן, מה יאמר ומה ידבר האדם בהתחננו ועומד בתפלה, ולכן נקרא תפלה לשון התחברות, שיכול לחבר ולדבק פנימיות מחשבתו אליו יתברך, באמצעות אותיות וצירופי תיבות שמוציא בתפלה. ואם שגורה תפלתו בפיו, ומוציא דיבור לפני אלקים בשלימות ובאחדות, ראוי לקרותה בשם תפלה, כשמה כן פירושה, לשון התחברות ודביקות. וכיון שזוכה האדם לתפלה כזו, אין לך ענייה גדולה מזה, כי כלום חסר מבינת המלך. אמנם עיקר מגמתו לזכות ליכנס בחצר המלך פנימה, ונמצא ענייה כזה צריך דייקא ביום הקריאה, כשעומד בתפלה יענו הקדוש ברוך הוא להיות תפלתו כהוגן, וזהו שאנו שואלין מאתו יתברך המלך יענני ביום קראנו דייקא, כמבואר, וכאשר יענה לקרות סדר תפלתו כראוי, ממילא יעשה בקשתו גם כן באיזה יום מיומים. ומעתה תאיר ענין דברי נעים זמירות, שמע ה' קולי אקרא, כלומר עיקר הקריאה שאני שואל בתפלה, כל עצמי ומגמתי על בחינת התפלה בעצמה, לשמוע קולי בעת התפלה, להיות פנימיות מחשבת דבוקה וחבוקה בה, וצרכי יבואו לבסוף ממילא, ולזה גמר אומרו, וחנוני וענני, זאת תעשה ממילא, אמנם לא לזה עיקר מגמתי והתאמצי כנזכר ע"כ לשונו הזהב.

כימי התשובה מתעלים כל התפלות

אחר שנתבאר לעיל שכל הפסוקים נסוב על ימי התשובה, מרמז החת"ם סופר זיע"א שפסוק זה מרמז על ימים אלו המסוגלים להעלות את התפלות של כל השנה, וזה לשונו: "ואמר שמע ה' קולי אקרא וחנוני וענני, על פי מה שכתבו הקדמונים שכל התפלות של כל השנה שנפסלו מחמת חטאת חוץ ונדהו כפסולי מוקדשים הם תלויים ועומדים עד עשרת ימי תשובה, ואז כשמתפלל בלב שלם אז כל יום מעלה עמו תפלת יומו, כגון יום א' מעלה עמו כל תפלת יום א' בשבת של כל השנה וכן כולם, נמצא יפה קאמר שמע ה' קולי אקרא וחנוני וענני.

ע"י עצם התפלה מתבטלים הקושיות והמניעות

ובסה"ק ליקוטי מהר"ן מרמז בפסוק זה על אחד שיש לו קושיות המונעים אותו מעבודת ה', וזה לשון קדשו: "דהיינו שלבו מסבב ומקף ומעקם בעקמומיות וקושיות וכפירות על השם יתברך, שזה בחינת (שמות א, יד) וימררו את חייהם בעבדה קשה וכו', ואינא בתקונים (ת"י ג' דף כח): בקשיא וכו', הינו הקושיות שבלבו, שהם המניעה הגדולה מכלם.

ואזי צריך לצעק לאביו שבשמים בקול חזק מעמקי הלב, ואזי השם יתברך שומע קולו ופונה לצעקתו. ויכול להיות, שמה בעצמו יפל ויתבטל לגמרי כל הקושיות והמניעות הנ"ל, ועל כל פנים השם יתברך שומע קולו, שזה ישועתו. וזה אותיות קשיא - ראשי תבות שמע ה' קולי אקרא (תהלים כו, ז), שצריך רק לקרות לה', כשמתגבר עליו הקשיא והכפירה כנ"ל. ומעין זה מה שמספרים בשם הבעל שם טוב, זכר צדיק וקדוש לברכה, משל, שמלך אחד הניח אוצר גדול במקום אחד, וסבב באחיזת עיניים כמה וכמה חומות סביב האוצר, וכשבאו בני אדם לאלו החומות, נדמה להם שהם חומות ממש, וקשה לשברם. וקצתם חזרו תכף, וקצתם שברו חומה אחת, ובאו אל השנייה, ולא יכלו לשברה, וקצתם שברו יותר ולא יכלו לשבר הנשארים. עד שבא הבן מלך, אמר אני יודע שכל החומות הם רק באחיזת עיניים, ובאמת אין שום חומה כלל, והלך לבטח עד שעבר על כלם.

ומזה יבין המשכיל הנמשל מאלו על כל המניעות וההסתרות ופתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר של יראת שמים, שבאמת אינם כלום". עד כאן לשון קדשו.

שמע ה' קול פשוט

ומרו החיד"א מפרש פסוק זה בדומה לביאור הצדיקים הק' על ענין שופר שהוא צעקה פנימית מן הלב ללא אומר וללא דברים ומפרש שמע ה' קולי בלבד ללא מילים שבוה ניכר ביותר כאבי ורצוני ושועתי לישועת ה'

"למען ידעו דורותיכם"

עבודת ה'דעת' בחג הסוכות כהמשך לימים הק' שעל"ט

ירח האיתנים שהוא תקיף במצוות, נתנו לנו השי"ת כהמשך אחד וחטיבה אחת. ובכן קודם שנבואה בשערי חג הסוכות נבאר סדר המועדים הבאים כהמשך בזה אחר זה, וכך נבין את ענין חג הסוכות.

ראש השנה ויוה"כ הראש והלב של השנה

הנה ידוע שבראש השנה הבריאה מתחדשת מתחילתה, וזה בא כתוצאה מכח התשובה של כלל ישראל, שע"י תשובתם נתחדשו כתינוק שנולד, וכמבואר במדרש (ר"ה פ' אמוה) "אמר להם הקב"ה לישראל, בני מעלה אני עליכם כאילו היום נעשיתם לפני, כאילו היום בראתי אתכם בריה חדשה". והתחדשות זה הוא כח ההתחלה של הבריאה החדשה.

אך מ"מ כמו שבעבודת האדם עצם ההמלכה אינו מספיקה, כי עדיין ישנם עיקרי התשובה שצריך לעשות הכלתם בכדי לכפר על הפגמים ח"ו מהשנה שעברה, וכל זמן שאין האדם טהור אינו כלי מוכן לקבל עליו אור הקדושה, כי הוא מעורב עם הרע המושכו אליו ח"ו. כמו"כ בריאת העולם עדיין לא נשלם בתיקונו כדבעי. לזה נתן לנו השי"ת אחת בשנה את יוה"כ, כי ביום הזה יכפר עלינו לטהר אותנו, ועי"ז יש לנו לב טהור לעבדו, ועי"ז אנו משלימים את התהוותנו לברי' חדשה כמו שצריך, ועי"ז גם בבריאת העולם נשלם חלק נוסף בבריאה.

והיינו מש"כ בשם משמואל שר"ה הוא הראש של כל השנה, ויוה"כ הוא הלב של כל השנה. ובמאור עינים כתב שיוה"כ הוא הנשמה של כל השנה, והכל אחד כנ"ל.

וכיון שיוצאים כלל ישראל צחים כשלם ביוה"כ יוצאת בת קול ואומרת "כבר רצה האלקים את מעשיך", כי אחר שנשלם גם הראש וגם הלב, ובעניין העבודה היינו הקבלה בנפש לעבדו ית', תפואת הנפש להיות כלי מוכן לכך, יש כאן שלימות. ועי"ז יש תענוג שלם למעלה בחידוש הבריאה.

שני מיני "מקבלים" קבלה טובה

אמנם באמת בעומק הנפש לא די בזה שראשו ישר ולבו נקי, ולא יושלם התכלית הנרצה עד שיזכה ג"כ לכח הדעת. ונבאר במשל:

עומד ר' מנשה - יהודי כשר ויר"ש - בביה"כ נ בעיצומו של ר"ה, ומחפש קבלה טובה לקבל על עצמו לכבוד יום הדין, שהרי אדם מקדש עצמו מעט מלמטה וכו'. עולה במחשבתו קבלה טובה ואויה, ללמוד בכל בוקר קודם תפילת שחרית. כעבור שבועיים ומחצה באחד מלילות חול המועד באמצע ויקודיו בשמחת בית השואבה תופס את עצמו ר' מנשה שאם רוצה להשכים מחר בבוקר לקיים קבלתו, עליו להזדרז עכשיו לעלות על יצועו. "מצד שני" - הוא חושב לעצמו, "הרי אני רוקד כאן שש ושמש לכבוד זמן שמחתנו שלא ראינו שינה בעיינינו". ותיכף מתרקם במוחו מהלך שלם שמתור לפעמים לוותר על הקבלה כשיש שמחה של מצוה בלילה, ועוד כהנה וכהנה, ונשאר לרקוד עד אישון לילה, ולא נמשיך מה עלה בגורל יום המחא.

נחזור לראש השנה. בזוית אחרת עומד ר' אפרים ועושה חשבון נפשו קודם התקיעות איך נראה מצבו, וכשמגיע לנושא תפילת שחרית החל לזוע באי נוחיות על כסאו, מסמיך ומחוויר קלות מעצמו, וקול פנימי החל מייסרו "עד מתי תמשיך בהנהגה מבישה זו, מהמיטה

יעמוד על הברכה מצדקיי הרבים שהרינו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד הרב זיידל זלמן בידרמן שליט"א לרגל הולדת בנו למזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שייראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה וכס"ס אב"ר

מגיע תיכף לברוך שאמר, אי מלכא אנא וכו". לפתע גומלת החלטה איתנה בלבו מלווה בחבטת אגרוף על השולחן, "מהיום אתחיל את היום בלימוד קודם התפילה ועי"ז כל היום יהיה באופן נעלה יותר שהרי גופא בתר רישא גריר". עוברים שבועיים ומחצה ור' אפרים מפוז ומכורכר בשמחת בית השואבה, על שב"ה יש שרר לפעולתו וקיבל טעם חדש בתפילה. לפתע תופס א"ע שבכדי להשכים למחר צריך כבר לשוב הביתה עכשיו ולעלות על יצועו. באין אומר ובאין דברים עוזב את מעגל הרוקדים בתשוקתו לקרבת ה' גם ביום המחא, ובפיו מתרונון שיר חדש.

הדעת מקשרת את האדם למחשבתו ופעולותיו

במה נשתנו ר' מנשה ור' אפרים, הלא לשניהם עלה המחשבה בראשם וגמלה החלטה בליבם לקיים אותה הקבלה. שניהם אנשים בעלי חכמה וישרי לב, ובכל זאת ההבדל ביניהם גדול למדי. התשובה היא - הדעת! היא המבדילה בין שניהם.

ר' מנשה חשב בשטחיות בעת קבלתו החלטה זו, והושפע מאוד מעצם יום ראש השנה ומשמוע"ס ששמע מאחד המגידים, וחשב בלבו "נו הרי צריכים להתחזק במשהו, נו, זו תהא קבלתי". כעבור שבועיים נמצא בין תוף למחול, ואין לו כבר את הדחף הקודם להמשיך בקיום הקבלה, וכבר נדמה בעיניו כפריעת חוב. משא"כ אצל ר' אפרים באה החלטתו מעומק הנפש, שברגע שהתחבר למצבו בכל חושי וכוחותיו עלה בדעתו "ס'קען נישט וייטער אויז גיין", נמצא שהחלטה המח הוא ג"כ החלטת הלב והלכיות, וחלקל מעצמותו, וזה לא ישתנה גם בחלוף העתים. זה נקרת החלטה בדעת.

ולכן נקרא בספה"ק "דעת' מלשון התחברות, דהיינו שחיבור הכוחות יחדיו מביאים לדיעה. וכמו"כ נקרא 'דעת מכריע', כי שכל הכוחות כלולים יחדיו, יכול לחשב ולהחליט נכונה מתי צריך להגביר מידה זו ומתי מידה אחרת, אבל אם אין דעת הבדלה מנין, ואין לזה שום קשר לעצם השכל. (ראיה לכך מנשים, שבינה יזירה יתוה בהם, ומצד שני נשים דעתן קלה).

אחר ר"ה ויו"כ בא סוכות לר'ע - לחבר ההשפעות

מעתה יובן שאחר עבודת ר"ה ב'ראש', ועבודת יוה"כ פ' לב', צריך עתה לעבודת סוכות שהוא ה'דעת', ועי" עבודתנו בדעת נמשיך כל השפע החדש שהושפע בגור דין ראש השנה וחיתום הדין ביוה"כ, שעדיין היה חסר תיקון הדעת, דהא בהא תליא כמבואר.

והא לך לשון הרה"ק מראשפיץ זיע"א בזרע קודש: "למען ידעו דורותיכם, כי עי" מצוות סוכה נמשך לאדם דעתו לידע איך לעבדו יתברך שמו, כמו"ש דע את אלקי אביך ועבדהו". ובשפת אמת (תולד): "ובסוכות ניתן הדעת לכל איש ישראל, כדכתיב למען ידעו כו', וכן נראה כי הדעת של כל השנה בא בחג הסוכות, ומצוות סוכה היא מעצמה, ומיני הולול היא הקבלה שבנ"י מקבלים ומביאים הדעת לעומק לבבם".

וכמו שר"ה מסוגל להתחדשות, ויוה"כ פ' לטהרת הלב, כן סוכות מסוגל שיוכה האדם להגיע לדעת שלימה. ובלו הארה זו של חג הסוכות היה קשה עד מאוד אחר ימים קדושים אלו, כי החיצונים מנסים בכל כחם להפילנו בזמן הזה, אשר אנו צחים כשלם שזהו לצנינים בעיניהם, וכשאין האדם בדעת לא קשה כ"כ לפתותו, כמו שמצינו שהלך הנחש לפתות את חוה דוקא.

ולזה כתוב ברע"א מהימנא שאומרים קודם התקיעות, שאחר יוה"כ פ' מחביאנו צל ידו ית' תחת כנפי השכינה במקום שהמקטרגים אין להם רשות להיכנס שם, כי הוא צילא דמהימנותא, מקום שאור האמונה בתוקף

ובהתגלות. וכמו שסוכה ע"ד הפשט מורה על אמונה, שכלל ישראל יצאו מדירת קבע שלהם, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה שזה בא מתוקף האמונה, כן הוא גם בפנימיות כמו"ש בספה"ק הרבה עיי"ש. ועי" שיצפוני בסוכה שבעת ימים, בו מאיר אור הדעת המאיר לשבע המידות, נבוא ליחודא שלים "אתה הראת לדע"ת".

המשכת הדעת למידות והמשכת המידות לדעת

וענין עבודתנו בימים אלו לאור הנ"ל, מצד אחד "לעבן מיטן אויבערשטן" באמת באופן של חבור והתקשרות שמצד הנפש יבא הדעת ויחדור לכל המידות, שבכל פעם האהבה והיראה יהיו בלתי לה' לבדם, ומצד שני להעלות כל המידות לקדושה אל הדעת. דהנה ידוע מהבעש"ט הק' זיע"א שאין דבר כזה מידות רעות, אלא מידות נפולות. היינו שכשיש לאדם משיכה לתאוה חלילה, ידע שהיא מידת אהבה שבקדושה שנפלה לקליפות ח"ו, ועי" שהאדם מתבונן "אם אני אוהב דבר זה, כמה יש לי לאהוב את השי"ת שברא דבר זה", או "אם אני אוהב דבר זה שמהנה אותי זמן קצר בעולם החולף, כמה יש לי לאהוב את הטוב ומטיב בזה ובבא", בזה מעלה את האהבה לישורשה, וכן בכל המידות. כמו"כ בענייננו שענין העלאת המידות נקרא להעלות המידות אל הדעת.

ואע"פ שהזוהירו רבותינו בס' התניא ובמאור עינים ושא"ס שא"פ יסטה האדם את עצמו לומר שיכול להעלות המידות לשרשם באופן הנעלה הנ"ל, מ"מ לענין עבודת האדם בנפשו יוכל עכ"פ "להשתמש" במידותיו לקדושה, שאם הוא בעל אהבה גדולה ייטיב עם אנשים וידבר ללב אנשים הצריכים חיזוק וכדו' שזה שוה לכל נפש, ובה נקרא שמידותיו קבלו הדעת איך להשתמש בהם למען שמו יתברך.

המשכת הקדושה לדעת עי" הארבעה מינים

והנה עי" הסוכה נמשך שפע הדעת שיאיר אצל האדם לסייע לו בעבודתו בקודש. אך איך זה נכנס אל האדם פנימה. עבודת הארת הדעת בנפש האדם נעשית עי" לקיחת ארבעה מינים, שבכחם אפשר להמשיך הקדושה. [הם ה'כלים' להמשיך את הדעת האלוקי על נפשו פנימה]. ומהי מעלת ארבעת המינים שבכוחם להמשיך את כח הקדושה והדעת אל תוכיות האדם, מבואר בקדמונים שאין למינים אלו שום שר ומזל כדמות מלאך בשרשם לגדל אותם, אלא השי"ת בעצמו מגדל אותם, וכן מרמזים על שם הויה"ה כמבואר בסידורים ובספה"ק, ועי" ששים הויה הק' מאיר על האדם בהיותו ממשך הקדושה ע"ע עי" הד' מינים, בזה מבריח ממנו את חיילות הס"א, כמו שאומרים ביה"ר קודם נטילת לולב "אותיות שמך המיוחד וכו' והיו לאחדים בידי, וליד"ע איך שמך נקרא עלי וייראו מגשת אלי". ובה מחברים את המידות לדעת.

שבנענועים לו' רוחות אשר איתא בגמ' "מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו, מוליך ומביא למי שארבע רוחות שלו", זוכים להמשיך ההארה לפנימיות הנפש, בזה שמעוררים את הלב שהוא הנפש, ואת הרוחות המרמוזים למימות.

שכל נענוע הוא בהולכה והבאה, דהיינו שבהולכה מושיטים מהלב אל המידות לעורר את אותה המידה בליבנו אל הקדושה, ואח"כ הבאה - השפעת המידה הזאת בקדושה אל הלב להעלות המידה אל הקדושה, וכאמור לעיל שישנם ב' חלקים בעבודה, המשכת הלב - הדעת למידות, והמשכת המידות אל המידות. ובכמה ספרים הנוסח שההולכה היא פשיטת יד ופתיחת הלב לקבל השפעת הדעת, וההבאה הוא המשכת הדעת על התלבשות באותה המידה אל הלב. והוא באמת עבודה גדולה שבזה נשלם קומת האדם בקדושה וקומת הבריאה בכלל. ועל כן סוכות הוא 'זמן שמחתנו', השמחה הגדולה על חזרתנו אל בורנו להיות מקושרים אליו.

ועל כן אחר חידוש הראש בראש השנה בקבלת הנפש על עצמה עול מלכותו ית', וזיכך הלב והנפש ביוה"כ מכל זוהמא להיותה מוכנת לקבלת האור, נשלם בחג הסוכות החיבור אל האדם עי" הדעת, ואז מגיעים לתכלית הנרצה שישראל מתקורבים אל אביהם שבשמיים וקודשא בריך הוא חדי בבנוי. "אשרי העם שככה לו".

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999

מ. בירמן 054443303